

॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ विसृज्यतीर्थादिपुण्यं यज्ञादिधर्मः विद्याचेति श्रियश्चत्वारः पादाः भूमौ जलेऽग्नौ विद्वत्सु च निहिताः तेषामुपघातस्तेयकामाशौचाशमैः ॥ २८ ॥ ॥ २९ ॥
यावत्पुरस्तादिति मेरोः पृष्ठे मध्ये ब्रह्मलोकः प्राच्यादिचतुर्दिक्षु इंद्रियमवरुणकुबेराणां पुर्यश्चमेरुं प्रदक्षिणी कुर्वता आदित्येन भास्यते तत्र भास्यापेक्षं भासकत्वमतोयस्याः पुर्या उच्छेदस्तत्रादित्यो न तपतीति व्यवहारः तथा सूर्यस्य उदयस्तद्वेशवासिनां दर्शनमदर्शनं चास्तमयः तत्र प्राच्यामुदितः प्रतीच्यानामस्तंगतः उदीच्यानामध्यं दिनगतः दक्षिणात्यानांतदामध्यरात्रमिति व्यवहारः एवं दक्षिणादिष्वपि ज्ञेयं एवं सतियदा प्राच्यांतपतितदामेरुप्रदक्षिणायास्तुल्यत्वादितरास्वपितपत्येव तेन यावत्प्राच्यांतपतितावदेव दक्षिणस्यामिति वदता प्राच्या उच्छेदो यावता कालेन ततो द्विगुणितेन कालेन दक्षिणस्या उच्छेदोक्तो भवति एवमुत्तरयोस्तथा च ब्रह्मणो दिनस्य षोडशधा विभक्तस्य प्रथमेनांशेन ऐंद्र्या उच्छेदः द्वाभ्यां संयमिन्याः चतुर्भिर्वा रुण्याः अष्टाभिरुदीच्या उच्छेदस्तदा द्रष्टृणामभावात् सूर्यस्य दर्शनादर्शनरूपौ उदयास्तमयौ न स्तः किंतु मध्यं दि

शक्र उवाच आप एवमनुष्येषु द्रवंत्यः परिचारिणीः ॥ तास्ते पादं तिति क्षंतामलमापस्ति तिक्षितुं ॥ २३ ॥ श्रीरुवाच एष मे निहतः पादो यो यमप्सु प्रतिष्ठितः ॥ तृतीयं शक्रपादं मे तस्मात्सु निहितं कुरु ॥ २४ ॥ शक्र उवाच यस्मिन् वेदाश्च यज्ञाश्च यस्मिन् देवाः प्रतिष्ठिताः ॥ तृतीयं पादमग्निस्ते सुधृतं धारयिष्यति ॥ २५ ॥ श्रीरुवाच एष मे निहतः पादो यो यमग्नौ प्रतिष्ठितः ॥ चतुर्थं शक्रपादं मे तस्मात्सु निहितं कुरु ॥ २६ ॥ शक्र उवाच ये वै संतो मनुष्येषु ब्रह्मण्याः सत्यवादिनः ॥ ते ते पादं तिति क्षंतामलं संतस्ति तिक्षितुं ॥ २७ ॥ श्रीरुवाच एष मे निहतः पादो यो यंसत्सु प्रतिष्ठितः ॥ एवं हि निहितां शक्र भूतेषु परिधत्स्व मां ॥ २८ ॥ शक्र उवाच भूतानां मिह यो वै त्वां मया विनिहितां सतीं ॥ उपहन्यात्स मे धृष्यस्तथा शृण्वंतु मे वचः ॥ ततस्त्यक्तः श्रियाराजा दैत्यानां बलिरब्रवीत् ॥ २९ ॥ बलिरुवाच यावत्पुरस्तात्पतपेत्तावद्वैदक्षिणां दिशं ॥ पश्चिमां तावदेवापितथो दीर्घां दिवाकरः ॥ ३० ॥ तथामध्यं दिने सूर्यो नास्तमेतियदा तदा ॥ पुनर्देवासुरं युद्धं भाविजेतास्मि वस्तदा ॥ ३१ ॥ सर्वलोकान्यदादित्य एकस्थस्तापयिष्यति ॥ तदा देवासुरे युद्धे जेता हं त्वां शतक्रतो ॥ ३२ ॥ शक्र उवाच ब्रह्मणास्मि समादिष्टो न हंतव्यो भवानिति ॥ तेन ते हं बलेव जंन विमुंचामि मूर्धनि ॥ ३३ ॥

न एव संतं ब्रह्मलोकं प्रकाशयति न पुर्यंतं तदा तदा भावात् तदेतदाह एकस्थो ब्रह्मलोकस्थः सर्वलोकान् मेरुपृष्ठादधस्तनान्तापयति तदा ब्रह्मणो मध्यान्हावसाने वर्तमानवैवस्वतमनोरधिकारच्युतौ सत्यां भविष्ये सावर्णिकमनौ बलिरिंद्रो भविष्यति यद्वा वैवस्वतमन्वंतरमेवाष्टधा विभज्यतं ते उक्तक्रमेण सर्वपुर्युच्छेदे सति मन्वंतरांतरे बलिरिंद्रो भविष्यतीति ज्ञेयं तदिदमुक्तं यावत्पुरस्तात्पतपेदित्यादिना श्लोकत्रयेण अयं लोकनाशक्रमश्छांदोग्ये मधुविद्यायां यावदादित्यः पुरस्तादुदेता पश्चादस्तमेताद्विस्तावद्वक्षिण उदेतोत्तरतोस्तमेतयादिना दर्शितः स एवात्र बलिना स्वराज्यकालकथनायोदीर्यते ॥ ३० ॥ ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ तत्र मन्वंतरस्याष्टमांशकालेन स्वराज्योच्छेदं श्रुत्वा कुपितः कर्मफलस्येन्द्रपदस्य नित्यतां मन्वान इंद्रः परुषोक्तिपूर्वकं तदूषयति ब्रह्मणेत्यादिना ॥ ३३ ॥